

Yritysvaikutusten arviointi

kunnanjärjestämään jätteenkuljetusjärjestelmään siirtymisestä

Yritysvaikutusten arviointi (yrva)

Arvioinnin laatimiseen osallistuneet

Janne Alkki, kaupungininsinööri Rovaniemen kaupunki

Maria Granholm, ympäristöasiantuntija Rovaniemen kaupunki

Mervi Raaterova, erityissuunnittelija Rovaniemen kaupunki

Mika Tenhunen, yrityskehittäjä Rovaniemen kaupunki

Laadittu Suomen Yrittäjien ns. liikennevalomallia käyttäen, täydennettynä tarkastelualuekohtaisilla perusteluilla ja johtopäätöksillä.

Yritysvaikutusten arviointi kunnanjärjestämään jätteenkuljetukseen siirtymisestä

	Myönteinen vaikutus	Pos	Neutraali	Neg.	Kielteinen vaikutus
1.	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla		X		Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla
2.	Edistää elinkeinorakenteen monipuolistumista		X		Kaventaa elinkeinorakenteen monipuolistumista
3.	Lisää yritysten liiketoimintamahdollisuuksia		X		Vähentää liiketoimintamahdollisuuksia
4.	Helpottaa yritysten työvoiman saantia		X		Vaikeuttaa yritysten työvoiman saantia
5.	Vaikuttaako päätös positiivisesti työpaikkojen muodostumiseen?		X		Vaikuttaa negatiivisesti tai ei lisää työpaikkojen määrää alueella
6.	Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin			X	Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin

Yritysvaikutusten arviointi kunnanjärjestämään jätteenkuljetukseen siirtymisestä

7.	Helpottaa yritysten logistiikkaa	X			Vaikeuttaa yritysten logistiikkaa
8.	Lisää kunnan vetovoimatekijöitä		X		Vähentää kunnan vetovoimatekijöitä
9.	Lisää yritysten välistä kilpailua	X			Vähentää yritysten välistä kilpailua
10.	Kohtelee yrityksiä tasapuolisesti	X			Kohtelee yrityksiä eriarvoisesti
11.	Luo edellytyksiä yritysten verkostoitumiselle		X		Vähentää yritysten verkostoitumisen mahdollisuuksia
12.	Edistää strategisten linjausten toteutumista	X			Heikentää strategisten linjausten toteutumista
13.	Vaikuttaa positiivisesti aluetalouteen	X			Ei vaikutusta aluetalouteen

Asiat, joihin on arvioinnin perusteella kiinnitettävä huomiota:

- Hankinnassa avoin markkinavuoropuhelu kilpailutuksen reunaehdoista, urakka-alueiden laajuudesta ja muista urakkaehdoista.
- Urakan kesto määriteltävä sekä hankintamenettely ajoitettava siten, että kaiken kokoisilla yrityksillä on mahdollisuudet osallistua.
- Kilpailutus siten, että KJJ-alue jaetaan tarkoituksenmukaisiin urakka-alueisiin (maantieteellinen raja) ja urakkaosiin (jätelajikohtainen raja), joiden puitteissa toimiminen liiketoiminnallisesti kannattavaa.
- Varataan riittävä siirtymäaika (3 vuotta) kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtymisessä, jolloin yrityksillä on riittävä aika varautua ja valmistautua tulevaan kilpailutukseen.

Rovaniemen Yrittäjien Advisory Board:n saate

- Yritysvaikutusten arviointi on laadittu hyvässä hengessä ja kattavasti.
- Huoli siitä, että mikäli ”kunnallistaminen” tehdään, se voi oikeasti ajaa alas meidän paikalliset toimijamme.
- Tärkeää huolehtia, että myös paikallisilla toimijoilla on aito mahdollisuus pärjätä kilpailutuksessa, yhdessä tai erikseen.
- ”Pitäydymme aikaisemmassa lausunnossamme, että olisi paras, mikäli kaikki jätelajikkeet olisivat vapaita kilpailulle, eikä mitään kunnallistamista tehtäisi ylipäätään.”

Rovaniemen Yrittäjien Advisory Board:n lausunto ja jätehuoltoviranomaisen huomiot niihin

”Näkemyksemme mukaan, siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä ja sillä on neutraalinen sijaan, negatiivinen vaikutus yritystoimintaan paikkakunnalla.”

- Jätteenkuljetusten kokonaismäärä ei tule vähenemään, vaan päinvastoin hieman lisääntyy, kun kaikki liittymättömätkin kiinteistöt saadaan kuljetusten piiriin.

”On käytännössä mahdollista, että yksi yritys voittaa kaikki urakat toiminta-alueilla ja täten paikallisten pienempien jätteenkuljetusyritysten toiminnan edellytykset käytännössä lakkaavat, ainakin nykyisessä laajuudessaan.”

- Toiminta-alue voidaan jakaa tarkoituksenmukaisesti urakka-alueisiin ja asettaa ehdoksi, ettei yksi yritys voi saada kuin yhden tai korkeintaan kaksi aluetta hoitaakseen.*

* Huomioitava alueen palvelutarjonta, että jokaiselle urakka-alueelle saadaan kilpailutuksessa varmasti valittua palveluntuottaja.

Rovaniemen Yrittäjien Advisory Board:n lausunto ja jätehuoltoviranomaisen vastaukset.

”Ei ole varsin tavatonta, että jätteenkuljetusalalla, jokin yksittäinen yritys kasvattaa omaa markkinaosuuttaan alueellisesti ja taktisesti siten, että he osallistuvat kunnallisiin jätehuollon kilpailutuksiin eri jätelajikkeiden osalta hinnoilla, missä mennään kannattavuuden rajamailla. He laskevat, että tekemällä näin muutaman vuoden, he käytännössä ajavat paikalliset pienemmät toimijat ”ulos” markkinoilta. Huolemme on, että näin tulee tapahtumaan alueellamme, mikäli siirrymme kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen myös sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta.”

- Tämä näkökulma on tuttu ja ollut esillä jo vuosia. Näin olisi voinut tapahtua jo nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen aikana.
- Kunnanjärjestämässä urakka-alueet voidaan rajata tarkoituksenmukaisesti ja kilpailutuksen ehdoilla säättää sitä, kuinka monta aluetta kukin yritys voi saada hoidettavakseen.

Rovaniemen Yrittäjien Advisory Board:n lausunto ja jätehuoltoviranomaisen vastaukset.

”Mikäli muutos päätetään kuitenkin tehdä, on tärkeää, että yksi yritys voi voittaa kilpailutuksessa hoidettavakseen vain rajatun alueen, eikä kaikkia alueita, jotta yllä esitetyn tapaisen skenaarion toteutuminen vältettäisiin.”

- Kunnanjärjestämässä jätteenkuljetuksessa (KJJ) urakka-alueet voidaan rajata tarkoituksenmukaisesti ja säätää sitä, kuinka monta aluetta kukin yritys voi saada hoidettavakseen.

”Perusteluissa on hyviä ja varmasti osittain myös todenmukaisia osioita, mutta totuus on, että pahimmillaan tämä päätös ja siitä aiheutuva kilpailutus voivat johtaa siihen, että meidän nykyiset paikalliset jätehuoltoyrityksemme joutuvat lakkauttamaan toimintansa.”

- Urakka-aluejaolla mahdollistetaan kaiken kokoisten yritysten tarjoamisen edellytykset. Kunnan järjestämä kilpailutus mahdollistaa jopa uusien jätteenkuljetus-yritysten syntymisen paikkakunnalle.

Rovaniemen Yrittäjien Advisory Board:n lausunto ja jätehuoltoviranomaisen vastaukset.

” Koemme, että asumisessa syntyvä jäte sekä kunnan hallinto- ja palvelutoimintaa koskevaa jäte, muodostavat niin merkittävän osuuden yhdyskuntajätteen määrästä, että vaikutukset paikalliseen yritystoimintaan ovat neutraalin sijaan negatiiviset.”

- Koska kuljetusten kokonaismäärä ei vähene, ehkä jopa lisääntyy, kokonaisuutena on arvioitu, että vaikutukset ovat lopulta neutraalit.
- Eli positiiviset ja negatiiviset tasapainossa

” On totta, että liiketoimintamahdollisuudet pysyvät ennallaan, mutta pelkäämme päätöksen keskittävän liiketoimintamahdollisuuksien jakautumista eri yritysten välillä. Tällä viittaamme kohtaan 1 antamaamme kommenttiin ja huoleen”.

- Kilpailutuksessa voidaan rajoittaa sitä urakka-alueiden määrää, minkä kukin yritys voi saada hoitaakseen. Alustavasti alueita on ajateltu olevan Rovaniemellä neljä (4), joista kukin tarjoaja voisi saada yhden (1)* urakka-alueen hoitaakseen.

* Huomioitava alueen palvelutarjonta, että jokaiselle urakka-alueelle saadaan kilpailutuksessa varmasti valittua palveluntuottaja.

Rovaniemen Yrittäjien Advisory Board:n lausunto ja jätehuoltoviranomaisen vastaukset.

” Positiivisiakin vaikutuksia on, kuten olette listanneet, mutta koemme todellisen huolen keskittämisestä niin suureksi, että vaaka kääntyy negatiivisen puolelle.”

- Huoli on ymmärrettävä, mutta kilpailutuksen ehdoilla ja tarkoituksenmukaisella urakka-alueiden rajauksilla on tavoite ylläpitää yritysten toimintaedellytyksiä nykyisellään. Tämä toki edellyttää sitä, että kaikki nykyiset osallistuvat tarjouskilpailuun ja menestyvät siinä.

” On totta, että pitkä sopimuskausi oletettavasti helpottaa työvoiman hankintaa ja pysyvyyttä. Pitkällä sopimuskaudella voi olla kuitenkin hyvin negatiivinen vaikutus niihin olemassa oleviin yrityksiin, jotka eivät pärjää kilpailutuksessa.”.

- Sekä julkisissa että myös yksityisissä hankinnoissa voi näin käydä, jos tarjouskilpailua ei koeta mielekkääksi osallistua tai siinä ei pärjätä.
- Tämän vuoksi avoin vuoropuhelu ennen kilpailutusta ja myös sen aikana edesauttaa tasapuolista menestymistä kilpailutuksessa.

Rovaniemen Yrittäjien Advisory Board:n lausunto ja jätehuoltoviranomaisen vastaukset.

” Asiat, joihin on arvioinnin perusteella kiinnitettävä huomiota:

Nämä kohdat ovat hyviä ja tärkeitä, mitä olette luetelleet. On tärkeää, että mikäli ”kunnallistaminen” tehdään, kilpailutus toteutetaan siten, että se antaa aidon mahdollisuuden myös pienempien yritysten pärjäämiseen kilpailutuksessa.

- Jätelaki edellä mainitun lisäksi edellyttää muun muassa, että:

- Kunnan on kiinteistöittäisten jätteenkuljetuspalvelujen hankintoja suunnitellessaan tehtävä markkinakartoitus.
- Tarjouspyynnössä jätteenkuljetuspalvelujen kesto on määriteltävä sekä hankinnat ajoitettava siten, että kaiken kokoisilla yrityksillä on mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin.
- Kuljetushankinnat on kilpailutettava osiin jaettuina siten, että useampi kuin yksi yritys voidaan valita palvelun tuottajaksi.
- Jakamisvelvoitteesta voidaan poiketa vain, jos jakaminen heikentäisi merkittävästi hankinnan kustannus-tehokkuutta tai muusta vastaavasta, hyvin perustellusta syystä.
- Poiketen hankintalaista, edellä tässä pykälässä tarkoitettu hankinnan jakamatta jättäminen voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella.
- Varattava riittävän pitkä (3 vuoden) siirtymäaika.

ROVANIEMI